

Datum : 24 november 2009
Aan : Nationaal Restauratiefonds

Macro-economische effecten van bouwinvesteringen

1 Inleiding

Het Nationaal Restauratiefonds heeft het CPB gevraagd om medewerking aan een onderzoek om de effecten te berekenen van de investeringen die gedaan worden in de monumentenzorg. Het onderzoek zelf wordt uitgevoerd door Berenschot. Het CPB stelt een variant beschikbaar met het macro-model SAFFIER waarin de effecten worden berekend van een impuls van 1 miljard euro in de woningbouw. Zo'n impuls komt het dichtst bij extra investeringen in het kader van monumentenzorg. Bij de berekening geen rekening gehouden met een eventuele financiële bijdrage van de overheid aan de investeringsimpuls.

2 Macro-economische effecten van een impuls in de woningbouw

Een structurele impuls van investeringen in de woningbouw leidt gedurende meerdere jaren tot extra productie en werkgelegenheid.¹ Dit heeft extra consumptieve uitgaven van gezinnen en extra investeringen in andere sectoren tot gevolg. Een klein deel van de toename van de totale bestedingen lekt weg via de invoer naar het buitenland. Per saldo leidt 1 miljard extra woninginvesteringen ook tot ongeveer 1 miljard extra productie (BBP). Dit gaat op termijn (drie à vier jaar) gepaard met circa 5 duizend arbeidsjaren extra werk en een toename van de loonsom (van alle banen in Nederland) van circa 500 miljoen euro. Dit is inclusief een marginale toename van de lonen als gevolg van de hogere vraag naar arbeid. De overheid ontvangt circa 0,5 miljard extra inkomsten uit hogere BTW-afdrachten op de extra investeringen (en consumptieve bestedingen) en meer loonbelasting dankzij de toename van de werkgelegenheid. Op langere termijn treedt er verdringing op. De hogere lonen leiden tot minder

¹ Dit in tegenstelling tot een impuls die maar voor één jaar wordt gegeven.

Tabel 2.1 Verhoging van de investeringen in woningen met 1 mld (in prijzen 2009)

Kerngegevens cumulatief (kgcv)		2009	2010	2011	2012	2016
		cumulatieve effecten in %-punten				
Volume bestedingen en productie						
Bruto binnenlands product (BBP)	ybmvr___	0,13	0,13	0,14	0,14	0,08
Productie marktsector	ybbvr_mz	0,13	0,12	0,13	0,13	0,04
Particuliere consumptie	c_vr___	0,03	0,04	0,05	0,06	0,06
Investerings, excl. woningen	ibyvr___	0,15	0,31	0,28	0,20	-0,06
Investerings in woningen	iwovr___	2,70	2,69	2,69	2,72	2,76
Uitvoer goederen, excl. energie	bf_vr___	-0,04	-0,05	-0,03	-0,03	-0,07
Invoer goederen	mg_vr___	0,05	0,09	0,08	0,08	0,04
Lonen en prijzen						
Loonvoet marktsector	ll_pr_mz	0,09	0,06	0,09	0,15	0,22
Contractloon marktsector	lcmpr___	0,07	0,06	0,09	0,15	0,22
Consumentenprijsindex (CPI)	cpipr___	0,03	0,01	0,01	0,02	0,07
Prijs uitvoer goederen, excl. energie	bf_pr___	0,02	0,02	0,01	0,02	0,05
Prijs bruto binnenlands product	ybmpr___	0,04	0,04	0,03	0,06	0,13
Arbeidsmarkt						
Werkgelegenheid (arb.jr.)	a_mr___	0,02	0,08	0,08	0,08	0,02
Arbeidsaanbod (personen)	as_or___	0,00	0,01	0,01	0,02	0,01
Werkloosheid (% beroepsbevolking)	aw_qn___	-0,02	-0,07	-0,06	-0,06	0,00
Overig						
Arbeidsproductiviteit marktsector	h_hr_mz	0,11	0,01	0,02	0,02	0,01
Individuele spaarquote (%beschikbr.ink.)	si_qn_hu	0,05	0,04	0,03	0,03	0,00
Bezettingsgraad marktsector	qy_qn_mz	0,10	0,03	0,03	0,03	0,01
Arbeidsinkomensquote	aiqqn_mz	-0,08	-0,01	0,02	0,05	0,05
EMU-saldo (% BBP)	sveqn_ro	0,07	0,09	0,09	0,09	0,06
Collectieve lastendruk (% BBP)	tp_qn___	0,00	0,01	0,02	0,01	0,00
Specifiek		miljarden euro's				
Investerings in woningbouw	iwxwn___	0,99	0,97	0,99	0,93	0,87
Bruto binnenlands product (nominaal)	ybmwn___	1,02	0,96	1,02	1,13	1,32
Loonsom	ll_wn___	0,31	0,44	0,55	0,68	0,75
EMU-saldo	svewn___	0,36	0,45	0,50	0,45	0,32
w.v. Belastingen en premies	tp_wn___	0,43	0,45	0,51	0,53	0,58
w.v. BTW	tk_wn___	0,27	0,26	0,27	0,27	0,25
Loon- en inkomstenbelasting	tivwn___	0,08	0,07	0,09	0,14	0,20
		* 1000				
Werkgelegenheid in arbeidsjaren	a_mn___	1,17	5,18	5,26	4,95	1,11

bedrijfsinvesteringen en tot een verslechtering van de prijsconcurrentiepositie, waardoor de uitvoer zich wat minder gunstig ontwikkelt. Hierdoor neemt het productievolume op langere termijn weer (iets) af.

In het bovenste deel van de tabel staan de gecumuleerde mutaties van de belangrijkste economische grootheden. Onderin de tabel staat voor enkele grootheden het effect van de impuls en de uitkomsten in miljarden euro's alsmede de werkgelegenheidstoename in arbeidsjaren.